

Jaarstukken Foundation Max van der Stoel

Den Haag, juni 2019

	Paginnummer
Inhoudsopgave	1
Bestuursverslag	2
Begroting 2019	13
Balans per 31 december	14
Staat van baten en lasten	15
Toelichting algemeen	16
Toelichting jaarrekening	19
Statutaire bepaling resultaat bestemming	25
Ondertekening	26
Controleverklaring accountant	27

Bestuursverslag 2018

Stichting Foundation Max van der Stoel for Democracy, Development and Dialogue

KvK-nummer: 41200183

RSIN nummer ANBI: 805706033

De stichting is gevestigd te Den Haag

Het bestuur van de stichting bestaat uit de volgende personen:

- 1) Manuela Monteiro (voorzitter)
- 2) Liselore van der Heijden (penningmeester)
- 3) Liesbeth van de Grift (vice-voorzitter)
- 4) Rob de Vos
- 5) Joyce Hamilton
- 6) Roelof van Laar
- 7) Kati Piri, internationaal secretaris PvdA
- 8) Ayaan Abukar
- 9) Yannick Du Pont

Directeur (gevolmachtigd): Arjen Berkvens

Doelstelling:

Op 1 juli 2013 is de Foundation Max van der Stoel ontstaan na een fusie van de Evert Vermeer Stichting (EVS) en Alfred Mozer Stichting (AMS.) De FMS zet zich in voor democratisering in de Europese Nabuurschapsregio, een eerlijk en coherent beleid ten aanzien van ontwikkelingslanden en ondersteunt sociaaldemocratische partijen internationaal.

Missie:

Maak mensen sterker en de politiek eerlijker. Waarom en voor wie zetten wij ons in? De studente die het niet meer pikt dat in haar land corruptie en eigenbelang de boventoon voeren. De activist die het zat is dat zijn stem niets waard is, omdat er geen eerlijke verkiezingen zijn. Zij die strijden tegen de ongelijkheid in de wereld. Moedige mensen die grote persoonlijke risico's durven te nemen door de macht te trotseren. Voor solidariteit, democratie en mensenrechten. Tegen de politiek van stagnatie en uitbuiting. Wat doet de FMS? We wakkeren het vuur van verandering aan door activisten praktische tools te geven die ze direct in hun strijd kunnen gebruiken. Wij steunen de changemakers in de wereld en geven ze een podium. Wij nemen onze eigen verantwoordelijkheid voor eerlijke politiek in Nederland en de Europese Unie. Wij betrekken daar zoveel mogelijk mensen bij door kennis te delen en dialoog te stimuleren. Zo maken wij mensen sterker en de politiek eerlijker. Daar stond Max van der Stoel voor. Daar staat de FMS voor.

FMS Democracy Programma

Ons ideaal: een wereld waarin de democratische rechten van alle mensen zijn gewaarborgd.

Onze missie: een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van (sociaal-)democratie in internationaal verband.

Wij zetten ons in voor opkomende democratieën en voor (sociaal-) democraten in landen waar vrijheid onder druk staat. De FMS steunt de opbouw van politieke partijen, door middel van trainingen, op verzoek van onze buitenlandse partners. Zo leiden we bijvoorbeeld jonge politici op in de Balkan, steunen we democraten in Belarus en trainen we de nieuwe sociaaldemocratische partijen in Jordanië, Marokko en Tunesië. Want waardigheid, mensenrechten en de kans om zelf je toekomst te bepalen, mogen niet beperkt zijn tot een select groepje (veelal) westerse landen. Terugkerende thema's binnen deze trainingen zijn het opbouwen van een democratische partij, het betrekken van jongeren en vrouwen, lokale politiek, Europese uitbreiding en politieke vaardigheden. Op deze manier zijn honderden trainers en politici opgeleid in de landen waar wij actief zijn. De FMS heeft een kleine professionele staf en maakt gebruik van een grote groep vrijwilligers. Onze trainers krijgen niet betaald. Ze hebben relevante expertise in de politiek en trainen voor de FMS uit idealisme. Hierdoor houden we de kosten laag en de betrokkenheid hoog. Trainers maken gebruik van twee handboeken, die (via internet) voor iedereen beschikbaar zijn: "Hoe word je een betere politicus, handboek politieke vaardigheden" en "De kunst van effectief trainen, trainershandboek".

FMS Development programma

Ons ideaal: een wereld waarin iedereen gelijke kansen heeft op ontwikkeling.

Onze missie: een rechtvaardig beleid van Nederland en de Europese Unie voor ontwikkelingslanden

De Foundation Max van der Stoel (FMS) streeft ernaar dat politici en beleidsmakers in Nederland en de Europese Unie rekening houden met de belangen van ontwikkelingslanden. Dat hebben wij ongeveer 10 jaar gedaan met ons Fair Politics programma. Dit programma werd in 2017 stopgezet. Wij hebben de inspanning op dit terrein voortgezet met een nieuw initiatief dat zijn oorsprong kent in het vorige jaar. In 2016 werkte de FMS samen met Partos en Woord en Daad samen onder de naam 'Ready for Change?' We gebruikten het Nederlandse EU-voorzitterschap om de noodzaak voor een eerlijke en ambitieuze uitvoering van de Sustainable Development Goals (SDGs) stevig op de Nederlandse én Europese politieke agenda te zetten. We slaagden erin om een grote groep maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, milieuorganisaties en (sociale) ondernemingen samen te brengen. We namen een gezamenlijke positie in over wat we verwachten van Nederland en de Europese Unie om de SDGs daadwerkelijk in 2030 te bereiken. Eind 2016 liep de EU-financiering van 'Ready for Change?' af. Maar we besloten samen verder te werken aan het verwezenlijken van ons doel: een eerlijke en ambitieuze uitvoering van de SDGs, onder leiding van een positieve, stimulerende overheid. Dit betekende als eerste een nieuwe naam voor het initiatief: zo werd 'Ready for Change?' 'Building Change'. De eerste stappen waren gezet, samen bouwen we nu verder aan duurzame verandering. In 2018 probeerden we deze visie op verschillende manieren te realiseren. Zo coördineerden we, in de naam van Partos, een deel van de tweede SDG-rapportage naar het Parlement en continueerden de succesvolle campagne 'Adopteer een SDG'.

FMS Dialoog programma

Ons ideaal: een geïnformeerde samenleving waarin iedereen zich een mening kan vormen op basis van lotsverbondenheid.

Onze missie: een breed publiek bereiken met publieksactiviteiten en publieksinformatie door het organiseren van bijeenkomsten en het verzorgen van publicaties via diverse media.

Doelstellingen FMS Dialogue:

- 1) De PvdA achterban en het bredere publiek informeren over het werkgebied van de FMS, zowel inhoudelijk als geografisch en zodoende meer begrip kweken voor internationale samenwerking.
- 2) De PvdA achterban en het bredere publiek betrekken in het debat over ons werkgebied.
- 3) Een bijdrage leveren aan de politieke besluitvorming over aan het FMS werkgebied gerelateerde thema's binnen de PvdA en de Nederlandse en Europese politiek.
- 4) Ondersteuning van de doelstellingen van FMS Democracy en FMS Development.

De FMS organiseert regelmatig publieksbijeenkomsten en expertmeetings in Nederland over ontwikkelingen in landen en regio's die ons aangaan. Hierbij debatteren vertegenwoordigers uit de politiek, het maatschappelijk middenveld, wetenschap en het bedrijfsleven over landen waar wij werken, Europese uitbreiding of over ontwikkelingssamenwerking. We werken altijd samen met maatschappelijke organisaties, de PvdA of mensen die oorspronkelijk uit deze landen afkomstig zijn. Ook binnen de PvdA moet de aandacht voor internationale samenwerking en het belang van internationale solidariteit continu worden bevochten. De FMS doet dat onder meer op partijcongressen. De FMS verzorgt het secretariaat van de PvdA Buitenland Commissie. De FMS heeft ook een gratis digitale nieuwsbrief en we zijn actief op Facebook en Twitter.

FMS Think Tank

Met behulp van prikkelende discussiestukken dragen we bij aan de ideeënvorming en het publieke debat over internationale samenwerking in Nederland. Ook in 2018 hebben we ons hier hard voor ingezet. In april van dit jaar zijn we, in samenwerking met de Foundation for European Progressive Studies (FEPS) gestart met een groot migratie onderzoeksproject. Daarnaast hebben we gedurende het jaar verschillende publicaties gepubliceerd. Met het onderzoek Migration: African perspectives willen FEPS en FMS de perspectieven van Afrikaanse stakeholders beter betrekken in het Europese debat rondom migratie. Het onderzoek richt zich op de vraag hoe irreguliere migratie van Afrika naar de EU kan worden verminderd. Wat zijn volgens Afrikaanse belanghebbenden de belangrijkste motieven voor migratie? Welke rol kunnen de EU en haar lidstaten spelen om irreguliere migratie te verminderen? En hoe kunnen we legale mogelijkheden voor migratie vergroten? Antwoorden op deze vragen proberen we op verschillende manieren te vinden. Allereerst wordt een groot deel van het onderzoek gedaan door middel van interviews met lokale stakeholders in twee Afrikaanse landen: Ghana (november 2018) en Tunesië (februari 2019). Ook in Nederland en andere Europese landen spraken we met stakeholders. Daarnaast organiseerden we in december een eerste expertmeeting om met ruim 15 experts over het thema migratie te praten. In 2019 eindigt het project en publiceren we een rapport met conclusies en aanbevelingen.

FMS publicaties

- FMS standpunt migratie. We hebben als FMS uitgangspunten bepaald waar een eerlijk migratiebeleid aan moet voldoen. De vijf uitgangspunten voor een eerlijk migratiebeleid zijn op onze website te vinden.
- Mapping the Western Balkans and State of Democracies in Transition: a social democratic perspective.
- Bestaat een gerechtvaardigde oorlog? Over de rol en betekenis van de Nederlandse rechter B.V.A. Röling in het Tokio Oorlogstribunaal (Bijdragen aan het symposium van 1 april 2016.)
- An inheritance of Willy Brandt: Twenty-five years of the European Forum for Democracy and Solidarity, 1993 – 2018. Twenty-five years of social democratic democracy support.

Activiteiten in 2018

Democracy

In 2018 hebben wij een groot aantal trainingen verzorgd. Deze trainingen waren vraag gestuurd en aangevraagd door onze partners in de volgende landen: Albanië, Armenië, Bosnië, Belarus, Georgië, Jordanië, Libanon, Marokko, Moldavië, Montenegro, Noord-Macedonië, Servië, Tunesië, Oekraïne. De ondersteuning voor deze projecten kwam van het Ministerie van Binnenlandse Zaken via de Wet Financiering Politieke Partijen. In 2016 werd door de Minister van Buitenlandse Zaken het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen in het leven geroepen. Vanuit dit fonds werd ook in 2018 aan de FMS extra financiering gegeven voor Oost-Europa (MATRA) en de MENA-regio (Shiraka.) Wij hebben vrouwenprojecten uitgevoerd in Armenië, Jordanië en Servië. Hiervoor is in 2016 een bestemmingsreserve “De Born Vrouwenfonds” gecreëerd. In dit fonds zit na afloop van 2018 nog 116.155 euro.

Projecten WFPP:	151.757
Projecten Shiraka:	155.250
Projecten MATRA:	54.000

Activiteiten Western Balkans (WFPP/MATRA)

27 – 29 april	Political Academy: Values and Roots of Social Democracy in Albanië
6-8 juli	Zomerschool SDSM jongeren, Ohrid, Noord-Macedonië
13 - 15 juli	Campagnettraining SDP en DF jongeren, Jahorina Bosnië & Herzegovina
26 -28 oktober	Gender Training in Servië
2-4 november	Training politieke partijen maatschappelijke organisaties in Servië
9 – 11 november	Political Academy: Campaign and Communication in Albanië
9 - 11 november	Training politieke partijen maatschappelijke organisaties Noord-Macedonië
9 - 11 november	Training politieke partijen maatschappelijke organisaties in Montenegro
16 - 18 november	Training Deepening Democracy Bosnië & Herzegovina
16 - 18 november	LHBT-training, Podgorica in Montenegro

Activiteiten Oost-Europa (WFPP/MATRA)

29 april	Bijeenkomst lokale coördinatoren in Belarus
12 mei	Conferentie relatie tussen vakbonden en politieke partijen in Oekraïne
12 – 13 mei	Training potentiële leden van campagneteams en activisten in Belarus
20 juni	Training in Homel: “Mijn stad, mijn kiezers” in Belarus
29 juni – 1 juli	Leadership Academy met CDA en VVD in Armenië
29 juni-1 juli	bilaterale campagne- en communicatietraining in Oekraïne
06 juli	Training in Brest: “Mijn stad, mijn kiezers” in Belarus
6 – 8 juli	Campagne training Women for Justice in Georgië
1-5 augustus	Summer Academy Eastern Europe in Oekraïne
04 augustus	Training in Bobruysk: vrouwelijk leiderschap in Belarus
28-30 sept	Training verbinding politieke partijen maatschappelijke organisaties Oekraïne
29 september	Training in Orsha: training vrouwen in de politiek in Belarus
15 oktober	Training in Molodcheno: interne partijdemocratie en leiderschap in Belarus

19 - 21 oktober	Training Armenië
23-25 nov	Bilaterale training over partijopbouw- en organisatie in Oekraïne

Activiteiten MENA regio: gefinancierd (Shiraka)

09 – 11 februari	Training over campagnes en communicatie in Tunesië
23 – 25 februari	Training over campagnes en publieke events in Tunesië
05 – 07 april	Training voor jongeren van de JCDC en JSDP in Jordanië
18 – 20 oktober	Training voor de vrouwen van JCDC en JSDP in Jordanië
19 – 21 oktober	Training campagnes communicatie en vrijwilligers in Libanon
26 – 28 oktober	Training verbinding politieke partijen maatschappelijke organisaties Marokko
16 – 18 november	Training verbinding politieke partijen maatschappelijke organisaties Libanon
16 – 18 december	Training voor jonge vrouwen van de FGD coalitie Marokko
14 – 16 december	Training voor het leiderschap van de FGD coalitie Marokko
Hele jaar	trainingen in het kader van het project: deepening democracy

In 2018 voerden wij ook een aantal internationale projecten uit:

De FMS heeft deze activiteiten georganiseerd in het kader van het European Forum for Democracy and Solidarity. De kosten van deelname aan deze missies zijn voor de FMS betaald uit subsidiemiddelen en verantwoord onder de landenprojecten.

Fact-findingmissie Moldavië

Op 8 en 9 februari organiseerde FMS in samenwerking met de Partij van Europese Socialisten (PES) een fact-finding bezoek aan Moldavië in het kader van een tweejarig onderzoeksproject naar democratisering in 5 landen in Oost-Europa. In 2018 zijn we geweest in Moldavië en Georgië, in 2019 bezoeken we Armenië, Belarus en Oekraïne. In Moldavië spraken we met vertegenwoordigers van politieke partijen, internationale organisaties en het maatschappelijk middenveld om een duidelijker beeld te krijgen van de politieke ontwikkelingen in het land.

Progressive Alliance Activist Academy

Van 8 tot 11 juli 2018 hebben we voor het eerst een politieke academie opgezet voor sociaaldemocratische activisten van over de hele wereld. Dit hebben we gedaan samen met de UK Labour Party en de Progressive Alliance, het internationale netwerk van progressieve en sociaaldemocratische partijen. De deelnemers kwamen voornamelijk uit landen waar de democratie nog in ontwikkeling is en partijen in opbouw. Veel van hen kwamen uit de volgende regio's: Latijns-Amerika, Midden-Oosten & Noord-Afrika en Sub-Sahara Afrika. Gedurende de training hebben we workshops georganiseerd over (online) campagne, politieke framing, partijorganisatie & vrijwilligersmanagement en canvassen. Ook hebben we een bezoek gebracht aan het Britse parlement, waarbij deelnemers in gesprek konden met parlementariërs.

Summer Academy for young social democrats from Eastern Europe and the South Caucasus

Van 1 tot 5 augustus 2018 zijn we van start gegaan met een nieuwe driejarige cyclus van de Summer Academy voor Oost-Europa en Zuidelijke-Kaukasus. Deze regionale training organiseren we samen met de UK Labour Party, waarbij we een uitgebreide training verzorgen voor jonge, veelbelovende politici. We hadden dit jaar deelnemers uit 5 landen: Armenië, Belarus, Georgië, Moldavië, en Oekraïne.

Fact-findingmissie Kosovo

Tussen 28 en 30 Augustus organiseerde FMS een werkbezoek aan Pristina en Mitrovica. We spraken studenten, journalisten, wetenschappers, maatschappelijke organisaties, oppositiepartijen en de premier en president van het land. Een grote meerderheid van de 1,8 miljoen tellende bevolking is gedesillusioneerd en apathisch. Er is geen vertrouwen dat politiek voor verandering zal zorgen en de internationale gemeenschap is verdeeld.

Conferentie en werkbezoek Skopje

Op 31 Augustus organiseerden we in samenwerking met onze internationale partners een grote conferentie in Noord-Macedonië in de aanloop naar het referendum over de naamsverandering. Het land heeft een grote metamorfose ondergaan: van een nationalistische, autoritaire en corrupte regering met slechte relaties met de buurlanden naar een democratische, transparante regering die zich sterk inzet voor rechtstaat, mediavrijheid en goede relaties met de buurlanden. Het laatste leiden tot een historische deal met Griekenland en opende we weg voor Euro-Atlantische integratie. De conferentie in Skopje bracht progressieve partijen uit Zuidoost Europa en de EU samen. Het doel van de conferentie is om Macedonië waar nodig te ondersteunen in de democratische transitie en Europese integratie.

Fact-findingmissie Georgië

Op 8 en 9 november organiseerden wij een fact-finding bezoek aan Georgië, in het kader van een groter, tweejarig onderzoeksproject naar democratisering in 5 landen in Oost-Europa, in samenwerking met de Partij van Europese Socialisten (PES). In 2018 zijn we geweest in Moldavië en Georgië, in 2019 bezoeken we Armenië, Belarus en Oekraïne. Ons bezoek aan Georgië was getimed net vóór de tweede ronde van de presidentsverkiezingen. We spraken we met vertegenwoordigers van politieke partijen, internationale organisaties en het maatschappelijk middenveld om een duidelijker beeld te krijgen van de politieke ontwikkelingen in het land.

Tweejarig FMS-FEPS project: Deepening Democracy

In 2018 ging het tweejarige project van FMS en Foundation for European Progressive Studies (FEPS) van start, een vervolg van het vorige project over de relaties tussen politieke partijen en maatschappelijke (jongeren) bewegingen. In veel landen worden politieke partijen door steeds meer jongeren niet als actors of change gezien. Het project brengt ervaren jongeren van politieke partijen en sociale bewegingen bij elkaar om ideeën uit te wisselen en activiteiten te ontplooiën. Dit doen we door middel van interactieve trainingen in tien buurlanden van de Europese Unie: Armenië, Belarus, Bosnië-Herzegovina, Macedonië, Marokko, Montenegro, Oekraïne, Libanon, Servië en Tunesië. Het doel van de Deepening Democracy project is drieledig: 1) sociaaldemocratische stichtingen en denktanks actief betrekken in het implementeren van het project 2) Om de handboek ontwikkeld in het vorige project te implementeren 3) om 250 jongeren trainingsmodules aan te bieden op de volgende thema's: inclusieve politiek, jongerenparticipatie en mensenrechten. Het project zal in 2019 afgerond worden met ene internationale conferentie in Belgrado.

Development: Building Change

In 2018 heeft Building Change zich vooral gericht op het door ontwikkelen van de campagne 'Adopteer een SDG'. We hebben ernaar gestreefd te campagne te verdiepen door ons te richten op het verspreiden van (meer) inhoudelijke boodschappen. Dit is tot uiting gekomen in de 'Debatadviezen' die verspreid zijn via social media voorafgaand aan relevante Kamerdebatten, evenals in diverse lobbygesprekken tussen organisaties en Kamerleden die Building Change gefaciliteerd heeft. Ook hebben we 3 verdiepingsbijeenkomsten georganiseerd, allen gefocust op een specifiek SDG-groep. In september werd het éénjarige bestaan van de campagne gevierd met het evenement 'NL in de volgende versnelling - Adopteer een SDG LIVE', waarbij vijf SDG adoptieouders aanwezig waren. Verder stond 2018 voor Building Change vooral in het teken van de diverse begrotingsbehandelingen. Wij hebben gemonitord in hoeverre de SDG adoptieouders hun doel aan de orde stelden en met voorstellen kwamen. Daarnaast werd de lobby n.a.v. de jaarlijkse rapportage over beleidscoherentie voortgezet en werden er grote stappen richting de ontwikkeling en invoering van de SDG toets gemaakt.

SDG rapportage

Samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de SDG-focal points op andere ministeries, het Centraal Bureau voor de Statistiek, en de andere penvoerders hebben we vanuit Building Change opnieuw ons aandeel geleverd in het schrijven van de tweede SDG-rapportage aan de Tweede Kamer. Op basis van de evaluatie van de eerste rapportage, is de tweede rapportage compacter en hanteerbaarder geworden voor de volksvertegenwoordigers. Ook in 2018 hebben we vanuit Partos/Building Change de coördinatie op ons genomen van de bijdrage vanuit het maatschappelijk middenveld.

SDG-toets / regeerakkoord

In het debat over de begroting BH-OS 2018 heeft de nieuwe Minister voor BH-OS, Sigrid Kaag, in reactie op een aanhoudend verzoek van Kamerlid Dijkgraaf en een motie van Kamerlid Diks, toegezegd om in mei 2018 met een voorstel te komen voor een invulling van de SDG-toets. In de aanbiedingsbrief van de tweede SDG rapportage meldde de Minister dat de toets officieel zou worden uitgevoerd. De ministeries van BZ, J&V en OCW zouden de toets concreet uitwerken d.m.v. een aanvulling van het Integraal Afwegingskader (IAK), met specifieke aandacht voor de impact van nieuwe beleids- en wetsvoorstellen op ontwikkelingslanden en op gender. De toets werd in januari 2019 gelanceerd. Dit is een direct resultaat van onze aanhoudende lobby op dit onderwerp.

Coherentierapportage

In 2017 hebben we met succes gelobbyd voor een rapportage beleidscoherentie die 'eerlijker' laat zien met welke belangentegenstellingen/afwegingen het kabinet geconfronteerd wordt op terreinen als handel, belastingen en medicijnen. De tweede rapportage aan de Kamer (september 2017) was een verbetering t.o.v. de eerste. De derde rapportage (juli 2018) bevat een herzien actieplan en een nieuwe prioriteitstelling: Nederland gaat zich op vijf i.p.v. op acht gevoelige dossiers richten, daarbij is gekeken naar de invloedssfeer waarin Nederland actief veranderingen kan bewerkstelligen.

Dialogue

De FMS organiseert regelmatig publieksbijeenkomsten en expertmeetings in Nederland over ontwikkelingen in landen en regio's die ons aangaan. Hierbij debatteren vertegenwoordigers uit de politiek, het maatschappelijk middenveld, wetenschap en het bedrijfsleven over landen waar wij werken of over ontwikkelingssamenwerking. De publieksactiviteiten betrekken het bredere publiek bij internationale samenwerking en hebben als doel het draagvlak voor internationale solidariteit te vergroten. We werken altijd samen met maatschappelijke organisaties, de PvdA of mensen die oorspronkelijk uit deze landen afkomstig zijn. Nadat we in 2017 geen Afrikadag hebben georganiseerd, vond deze in 2018 als vanouds weer plaats in het voorjaar. Daarnaast heeft de FMS verschillende politieke cafés georganiseerd, hebben we samen met de Foundation for European Progressive Studies (FEPS) een bijdrage geleverd aan de Africa Week van de S&D fractie in het Europees Parlement en vierden we ons eerste lustrum.

De FMS publiceert ook regelmatig artikelen op de website en we zijn een bron van betrouwbare, actuele analyses over politieke ontwikkelingen in de regio's waar we actief zijn. De maandelijkse nieuwsbrief van de FMS bood ook letterlijk ruimte voor dialoog: naast de evenementen die we organiseren is er ook altijd ruimte voor opinieartikelen en reacties op voorgaande artikelen.

Cijfers 2018

In totaal hebben we met publieksactiviteiten in 2018 zo'n 2000 bezoekers, sprekers en vrijwilligers getrokken. Daarnaast hebben we samengewerkt met meer dan 50 organisaties, waarbij het grootste deel betrokken was bij de Afrikadag. Ook hebben we meerdere evenementen samen georganiseerd met onze Europese partner FEPS. Ook was de FMS in 2018 betrokken bij de publiekscampagne van Tax Justice Nederland rondom het afschaffen van de dividendbelasting.

Afrikadag 2018

Het thema van de dag was 'nieuw activisme.' Onder leiding van de nieuwe hoofdredacteur van OneWorld, Seada Nourhussen, gingen in het hoofddebat activisten Moses Isooba van Africans Rising en Tikhala Itaye van met elkaar in gesprek over hun activisme. Samenwerking is belangrijk, een "equal partnership". Of zoals Moses het zei: "We need to break down those barriers of protection". Ook de diaspora is hierbij van belang! Na de opening praatten we nog even door met politici, activisten en ngo's over het belang van activisme binnen de nieuwe SDG agenda. Voor het uitvoeren van deze nieuwe ontwikkelingsdoelen zijn activisten cruciaal, aldus Sascha Gabizon van WECF. Maar activist Justus uit Nigeria voegde toe: "Afrika heeft een snelle uitvoering van deze doelen nodig!" Ook was er tijdens dit debat ruimte voor de aanwezige Tweede Kamerleden om hun prioriteiten voor de komende jaren uiteen te zetten.

Op de Afrikadag 2018 werd ook de Albert Schweitzer Prijs 2018 uitgereikt voor degene met het beste initiatief om de gezondheidszorg in Afrika te verbeteren. De vakjury koos het project van Iris en Milou "Een stapje naar de toekomst" en zij werden beloond met een prijs van €5.000,- om hun project op te starten. Maar alle Afrikadag bezoekers konden ook stemmen op hun favoriete project. Met een recordaantal stemmen kreeg het project "Mothers on the move" de publieksprijs van €1.000,- uitgereikt. Een ander groot succes was de speciale editie van het iAfrica Festival. Met dansers van The Lion King, kunst en een masterclass door Vamba Sherif. De Afrikadag 2018 trok dit jaar zo'n 900 bezoekers. Daarnaast waren er 200 sprekers en 100 vrijwilligers betrokken. Online was Afrikadag 2018 de hele dag trending op Twitter! Het programma bestond uit 42 workshops. De dag

werd georganiseerd in samenwerking met de Foundation for European Progressive Studies (FEPS). Daarnaast werd de dag financieel mogelijk gemaakt door FMO, Koninklijk Instituut voor de Tropen, Partos, Cordaid, Civic Engagement Alliance en mediapartner OneWorld.

Politieke Cafés

Zo'n drie keer per jaar organiseert de FMS een Politiek Café. Op een laagdrempelige manier bespreken we hier, vaak actuele, internationale thema's. Met veel ruimte voor discussie met de zaal en tijd voor een hapje, een drankje, en onderlinge gesprekken. In 2018 heeft de FMS drie Politieke Cafés georganiseerd, dit keer over drie verschillende landen.

Wat is de (on)zin van verkiezingen in Congo?

Een uitverkocht Humanity House, dus 100 enthousiaste bezoekers, gepassioneerde sprekers en een indrukwekkende documentaire. Alle ingrediënten voor een bijzondere avond waren aanwezig op 26 januari. En aandacht voor Congo. Ook daar ontbrak het niet aan. We probeerden een antwoord te formuleren op de vraag: "Wat is de (on)zin van verkiezingen in Congo?" Diezelfde vraag stelde gespreksleider Kiza Magendane aan Badi, Angélique Mbundu, Alphonse Muambi, Nadia Nsayi en het publiek. Na een introductie van Kiza, volgde er een reality-check in de vorm van de documentaire, 'Crisis in the Congo: Uncovering The Truth.' Over het nut van verkiezingen waren Alphonse en Nadia het niet met elkaar eens in het panel. De huidige president, Joseph Kabila, is al een jaar illegaal aan de macht. Hij weigert echter af te treden. En, zo stelden Nadia en Alphonse, een sterke oppositieleider is er niet. Maar, zo stelde Angélique tijdens het tweede discussiepanel, "we moeten niet spreken over een Congolese probleem, niet over een Afrikaans probleem, maar over een internationaal probleem". Juist hier in het westen is het belangrijk om je hard te maken voor de Congolese bevolking. Dat is iets waar ook Badi zich van bewust is: "I talk about Congo in my music. And try to make a bridge between the music and the engagement for the country."

Een revolutie van liefde en solidariteit: Politiek Café Armenië

In Nederland is de recente politieke omwenteling in Armenië grotendeels uit het nieuws gebleven. Hoogste tijd dus om de recente gebeurtenissen een beetje uit te diepen. En wat is daar beter voor dat een Politiek Café? In een goed gevuld Humanity House, met zo'n 100 geïnteresseerden, organiseerde de FMS op 25 juni een zeer interessante avond vol met sterke analyses, aangrijpende verhalen en muzikale hoogtepunten. Onder het toezien van moderator Arjen Berkvens kwam de zaal meer te weten over de revolutie. Met onze eigen Armenië expert, Marina Ohanjanyan, en sprekers Tony van der Togt, onderzoeker bij Instituut Clingendael; Armen Mkhchyan en Ozheni Avetisyan, twee sociaaldemocratische activisten uit Armenië; en Mato Hakhverdian, voorzitter van de Federatie van Armeense Organisaties in Nederland (FAON) stond de avond geheel in het teken van Armenië.

A new future for Ethiopia?

Op dinsdag 27 november organiseerde FMS, samen met FEPS en NIMD een Politiek Café in Pakhuis de Zwijger over de toekomst van Ethiopië, maar ook over buurland Eritrea. Deskundigen op het gebied van, of vanuit, Ethiopië en Eritrea bespraken de nieuwe situatie in deze landen. De moderator van de avond was Alberta Opoku, journalist en politicoloog, die de avond leidde en zowel de sprekers als het publiek (zo'n 130 personen) uitdaagde met haar vragen, waardoor de dialoog werd bevorderd. Na een korte inleiding van Vassilis Ntousas vanuit FEPS over zijn eigen, recente ervaringen in Ethiopië, leidde Jan Abbink, hoogleraar Politiek en bestuur in Afrika aan de Universiteit

van Leiden, de avond echt in. Abbink erkende de (positieve) veranderingen die dit jaar in Ethiopië hebben plaatsgevonden. Vervolgens richtte een korte documentaire van filmmaker Kibret Mekonnen zich op de recente veranderingen in Ethiopië en liet de reflecties hierover zien door een advocaat en een mensenrechtenactivist uit het land. Daarna vond het eerste panel plaats, met professor Assefa Fiseha van Addis Ababa University; Nesru Hassen Koroso, promovendus aan de Universiteit Twente; en Mekonnen. Het ging hier over de kloof tussen de elite en de burgers, en de rol van de diaspora. Het tweede panel van de avond concentreerde zich op Eritrea. Het panel bestond uit Mikal Tseggai, gemeenteraadslid voor de PvdA in Den Haag, en dr. Sennay Ghebreab, universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam. De eerste stap is nu gezet in de vorm van een vredesverdrag en de schaduw van oorlog is verdwenen. Nu zou de regering dus kunnen veranderen. Hiervoor moeten ze mensen betrokken krijgen en de dialoog starten. Het evenement is opgenomen door EthioDigest.

Andere evenementen

Behalve de Afrikadag en de drie politieke cafés organiseerden we nog meer in 2018.

Filmmiddag Ketelhuis: Tokyo Trial

Op vrijdagmiddag 20 april organiseerden we een filmmiddag in het Ketelhuis te Amsterdam met de film Tokyo Trial van de Nederlandse regisseur Pieter Verhoeff. Dit is een Historisch rechtbankdrama over het WO2 Tribunaal in Tokio. In 1946 vond een tribunaal plaats waar oorlogsmisdadigers werden terechtgesteld. De jonge en relatief onervaren Nederlandse rechter Bert Röling wordt namens Nederland gestuurd. Na afloop van de film presenteerden we een bundel nav een symposium dat wij in 2016 hielden over de betekenis van het leven en werken van Rechter Röling: “Bestaat een gerechtvaardigde oorlog?”

Tax Justice Nederland campagne afschaffing dividendbelasting

Het Tax Justice Nederland netwerk, waar de FMS ook lid van is, focuste zich in 2018 op het afschaffen van de dividendbelasting. FMS was op 14 juni aanwezig bij de aftrap hiervan, waar werd gedemonstreerd bij het hoofdkantoor van Shell in Den Haag, samen met Labour leider Jeremy Corbyn. De petitie werd vele malen ondertekend. In oktober viel het politieke besluit om de dividendbelasting niet af te schaffen, waarnaar de rest van de campagne werd gestopt.

Lustrum FMS

In 2018 bestond de FMS 5 jaar. Om dit te vieren nodigden we al onze oud-medewerkers (en stagiairs) en onze trouwe partners uit voor een leuke borrel op 29 juni. Voor de borrel hebben we met een aantal partners van de Afrikadag gebrainstormd over verbetering voor de Afrikadag. Daarna hebben we met zo'n 100 mensen geproost op het eerste lustrum van de FMS.

S&D Group Africa Week – seminar FEPS & FMS

Samen met de FEPS organiseerde FMS tijdens de Africa Week van de S&D groep op 7 november 2018 een seminar in het Europees Parlement. Het onderwerp ‘climate change and the security nexus in Africa’ stond centraal. Zo keken we naar het opdrogen van het Tsjaadmeer en hoe dit het opkomen van Boko Haram in de regio mede veroorzaakte. Sprekers waren Apollos NWAFOR (Pan-African director Oxfam) Céline Charveriat (Executive Director Insitute for European Environmental Policy) en Murray Biedler (UNESCO Division of Water Sciences). Het gesprek werd geleid door Charlotte Billingham van de FEPS. Daarnaast was er een volle zaal met 40 geïnteresseerde bezoekers die actief deelnamen aan het debat.

Diversen

Het vermogen van de FMS is bestemd als continuïteitsreserve, die ingezet kan worden in mindere tijden. Ons streven was tot 2018 om 50% van de loonkosten in reserve te hebben. Wij streven op termijn van vijf jaar (2023) naar een reserve van 250.000 euro (25% lasten in 2017.)

De FMS hield ook in 2018 weer een fondsenwervingsactie. Onze communicatie bestond uit:

- 1) Onze websites voor de stichting en voor Fair Politics & de Afrikadag
- 2) De maandelijkse FMS Nieuwsbrief
- 3) Facebook, Twitter, Instagram

De FMS heeft gedurende het hele jaar dankbaar gebruik gemaakt van vrijwilligers en stagiaires.

Wij bedanken iedereen die ons werk mogelijk heeft gemaakt.

Manuela Monteiro

Voorzitter

Arjen Berkvens

Directeur

Begroting 2019

Inkomsten

1.1	WFPP/MATRA/Shiraka	327.148
1.2	Bijdrage aan het European Forum	243.000
1.3	Bijdrage van de PvdA	18.300
1.4	Fondsenwerving	70.000
1.8	Partner bijdragen publieksactiviteiten	35.000
1.9	Onttrekking reserve ex De Born	55.000
1.11	Subsidies FEPS Afrikadag en trainingen	150.000
1.12	Subsidie EC Marokko project	37.500
		<hr/> <hr/>
		935.948

Uitgaven Organisatie

2.1	Salarissen	365.000
2.2	Huisvesting	25.000
2.3	Bureaunkosten	15.000
2.4	Computerkosten	10.000
2.5	Reis en verblijfkosten	4.000
2.6	Overige personeelskosten/ opleidingen	5.000
2.7	Abonnementen en lidmaatschappen	5.000
2.8	Accountantskosten	4.000
2.9	Vergaderkosten	2.000
2.11	Kosten fondsenwerving	9.000
2.12	Overige kosten	5.000
		<hr/> <hr/>
		449.000

Uitgaven Projecten (directe kosten)

3.1	bi-laterale steun aan partijen	120.000
3.2	internationale projecten	140.000
3.2.1	Projecten De Born	30.000
3.3	Projecten in Nederland	10.000
3.4	Projecten met FEPS	90.000
3.5	FMS Denktank	0
3.6	FEPS Projecten FMS bijdrage	0
3.7	Project Marokko Europese Commissie	37.500
3.8	Building change	3000
		<hr/> <hr/>
		430500

Inkomsten **935948**

Uitgaven **879500**

56448

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na resultaatbestemming)

ACTIVA

	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>
	€		€
Vlottende activa			
Overheidssubsidie (1)	46.075		-
Overige vorderingen en vooruitbetaald (2)	29.049		167.967
Partij van de Arbeid rekening-courant (3)	-		202.720
Liquide middelen (4)	<u>311.822</u>		<u>23.435</u>
		386.946	394.122
Totaal activa		<u><u>386.946</u></u>	<u><u>394.122</u></u>

PASSIVA

	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>
	€		€
Eigen vermogen			
Continuïteitsreserve (5)	130.904		171.306
De Born Vrouwenfonds	<u>116.155</u>		<u>163.170</u>
		247.059	334.476
Schulden			
Partij van de Arbeid rekening-courant (6)	96.577		
Nog te betalen en vooruitontvangen (7)	19.397		43.280
RC FEPS	2.092		
Reservering vakantiedagen en verlofuren	8.142		5.535
Reservering vakantiegeld	<u>13.679</u>		<u>10.831</u>
		139.887	59.646
Totaal passiva		<u><u>386.946</u></u>	<u><u>394.122</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

	Begroting 2018	Resultaat 31-12-2018	Resultaat 31-12-2017
	€	€	€
Baten			
Overheidssubsidie (8)	330.000	361.081	551.913
Bijdrage European Forum (9)	240.000	153.837	191.566
Bijdrage PvdA	18.300	18.300	18.300
Fondsenwerving Donaties	70.000	77.923	65.736
Partner bijdragen Afrikadag en andere (10)	50.000	30.880	-
FEPS deepening democracy (11)	275.000	7.458	144.747
FEPS inz. Project Migratie	-	37.703	-
FEPS inz. conferentie Oekraïne (12)	-	484	20.041
Bijdrage VVD inz. training Armenië	-	-	5.068
Subsidie EC Marokko project	37.500	-	-
Overige baten	-	3.107	938
Totaal baten	1.020.800	690.774	998.309
Lasten			
Organisatiekosten			
Salarissen, sociale- en pensioenlasten (13)	320.000	374.749	368.714
Overige organisatiekosten (14)	80.000	77.575	119.231
Fondsenwerving	8.000	10.354	9.915
	408.000	462.678	497.860
Projecten			
Projecten uit WFPP, MATRA & Shiraka(15)	140.000	173.167	254.873
Internationale Projecten European Forum (16)	130.000	57.705	95.498
Projecten De Born (17)	30.000	20.642	30.443
Projecten in Nederland	7.500	7.395	11.459
Fair Politics activiteiten	-	2.028	8.734
Afrikadag	-	27.935	3.237
FEPS political parties (18)	360.000	21.586	144.747
FEPS inz. Training Oekraïne	-	-	25.347
FEPS inz. Migratieproject (19)	-	5.055	-
	667.500	315.513	574.339
Totaal lasten	1.075.500	778.191	1.072.199
Resultaat vóór bestemming	-54.700	-87.417	-73.890
Onttrekking bestemmingsfonds De Born	-55.000	-47.015	-56.830
Toevoeging bestemmingsfonds De Born	-	-	-
Onttrekking uit algemene reserve	300	-40.402	-17.060
Toevoeging aan algemene reserve	-	-	-
Totaal bestemd	-54.700	-87.417	-73.890

TOELICHTING ALGEMEEN

Toelichting behorende bij de jaarrekening.

Stichting Foundation Max van der Stoep for Democracy, Development and Dialogue (hierna: FMS), gevestigd te Amsterdam is op 1 juli 2013 ontstaan als een juridische fusie tussen Evert Vermeer Stichting (de blijvende stichting, welke thans de huidige naam heeft) en de Alfred Mozer Stichting (verdwijnde stichting). De operationele samenvoeging heeft reeds plaatsgevonden op 1 januari 2013.

Doelstelling van FMS is een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van (sociaal-)democratie in internationaal verband.

Verslaggevingsperiode

De verslaggevingsperiode is gelijk aan het kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens RJK C1 Organisaties zonder winststreven. FMS kwalificeert als een kleine rechtspersoon. Waar wenselijk wordt gebruik gemaakt van de vrijstellingen die van toepassing zijn. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaats-bepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

Een activum wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

FMS is niet belastingplichtig voor vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen uit hoofde van subsidies- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd

FMS maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan marktrisico (inclusief reële waarde- en renterisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft FMS een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van FMS te beperken. FMS zet geen afgeleide financiële instrumenten in.

Kredietrisico

De FMS loopt kredietrisico over leningen opgenomen onder financiële vaste activa, subsidie- en overige vorderingen en liquide middelen.

Renterisico

FMS loopt renterisico over de liquide middelen en rentedragende vorderingen en schulden.

Liquiditeitsrisico

FMS bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het bestuur ziet erop toe dat FMS steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten die deel uitmaken van de te vorderen subsidies benadert de boekwaarde daarvan.

Vorderingen uit hoofde van subsidies en overige vorderingen

Vorderingen uit hoofde van subsidies en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Financiële vaste activa

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen-vermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, baten en lasten betrekking tot deze financiële instrumenten worden in staat van baten en lasten verantwoord. De algemene reserve is bedoeld als een buffer bij tegenvallende baten of lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Personeelsbeloningen / pensioenen

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

De pensioenpremies worden afgedragen aan een pensioenverzekeraar. Op grond van de uitvoeringsovereenkomst en RJ 271 is het de stichting toegestaan de pensioenregeling te verwerken overeenkomstig de verplichting aan de pensioenuitvoerder. Uit dien hoofde worden de over een jaar verschuldigde pensioenpremie als pensioenlast in de staat van baten en lasten verwerkt.

TOELICHTING JAARREKENING

Balans

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Overheidssubsidie (1)		
WFPP	35.613	-
NRFP-MATRA	2.700	-
NRFP-MATRA SHIRAKA	7.762	-
	<u>46.075</u>	<u>-</u>

De FMS ontvangt krachtens de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP) en het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NRFP) van het ministerie van Binnenlandse Zaken jaarlijks subsidie.

De subsidie voor de WFPP wordt middels een voorlopige beschikking en slechts voor 80%, gelijk met van de aan de partij verbonden wetenschappelijke bureau en jongerenorganisatie, overgemaakt aan de politiekevereniging die de ontvangen bedragen ter beschikking dient te stellen aan de genoemde organisaties. In het 4e kwartaal van het daaropvolgende jaar ontvangt de politieke vereniging de definitieve beschikking over het voorafgaande jaar en wordt het resterende deel van de subsidie (20%) die de politieke vereniging ontvangt, volledig ter beschikking gesteld aan de organisaties

Het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP) ondersteunt de ontwikkeling van de rechtsstaat en de democratie. Het focust zich op de Europese Unie en in de Arabische regio. Het NRFP bestaat uit 3 onderdelen: het NFRP-Matra programma voor Europese regio, het Nederlands-Arabisch Partnerschap Shiraka voor de Arabische regio en het NFRP Politieke Partijen Programma.

De subsidies tot en met 2017 zijn definitief vastgesteld door beide ministeries.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Overige vorderingen en vooruitbetaald (2)		
<i>Projecten European Forum</i>		
SPOE	6.000	
Arbeiderspartiet Noorwegen	6.000	
Labour	7.048	48.299
Foundation for European Progressive Studies	5.270	112.288
	<u>24.318</u>	<u>160.587</u>
<i>Partner bijdragen publieksactiviteiten</i>		
Foundation for European Progressive Studies Conf Kiev 12/5	1.955	-
SPOE	-	-
	<u>1.955</u>	<u>-</u>
<i>Projecten met zusterpartijen in Europa</i>		
Macedonië	100	305
Bosnië-Herzegovina	1.500	65
Montenegro	141	-
Servie	-	2.626
Moldavië	-	-
Totaal Projecten	<u>1.741</u>	<u>2.996</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Balans (vervolg)

Overige vorderingen en vooruitbetaald (2) (vervolg)

	31-12-2018 €	31-12-2017 €
<i>Overige</i>		
<i>Terug te boeken creditcardafschrijving</i>	86	-
Medewerkers	194	-
Rekening-courant Delta Lloyd	755	2.266
Kruisposten	-	322
Vooruitbetaalde facturen	-	1.796
	<u>1.035</u>	<u>4.384</u>
	<u>29.049</u>	<u>167.967</u>

Partij van de Arbeid rekening-courant (3)

Rekening courant PvdA - FMS per 01-01	202.720	3.238
Toename		199.482
Afname	-202.720	
Rekening courant PvdA - FMS per 31-12	<u>-</u>	<u>202.720</u>

Over het saldo van de rekening-courant wordt geen intrest in rekening gebracht en zijn geen contractuele voorwaarden gesteld ten aanzien van de opeisbaarheid van het saldo.

Liquide middelen (4)

Rabobank	<u>311.822</u>	<u>23.435</u>
	<u>311.822</u>	<u>23.435</u>

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

Eigen vermogen

Continuïteitsreserve (5)

Beginstand per 1 januari:	171.306	188.366
Toevoeging:		
Ontrekking:	-40.402	-17.060
Eindstand 31 per december	<u>130.904</u>	<u>171.306</u>

De Born Vrouwenfonds

Beginstand per 1 januari:	163.170	220.000
Toevoeging:	-	-
Ontrekking:	-47.015	-56.830
Eindstand per 31 december	<u>116.155</u>	<u>163.170</u>

Totaal

	<u>247.059</u>	<u>334.476</u>
--	----------------	----------------

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Balans

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€

Schulden op korte termijn (6)

Partij van de Arbeid rekening-courant (6)

Rekening courant PvdA - FMS per 01-01

toename

Rekening courant PvdA - FMS per 31-12

-	-
96.577	-
<u>96.577</u>	<u>-</u>

Bedrag d.d. 6-2-2019 voldaan aan de PvdA

Nog te betalen en vooruitontvangen (7)

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€

Overheidssubsidie

WFPP: Terug te betalen wegens verkiezingsuitslag PvdA

Te vorderen: NRFP-MATRA en SHIRAKA

-	31.652
-	-15.017
<u>-</u>	<u>16.635</u>

Projecten met Zusterpartijen

Libanon

Servië

Project FEPS

1.296	
1.145	1.473
	<u>10.604</u>
<u>2.441</u>	<u>12.077</u>

Overige

Declaratie medewerker

Trainer

Creditcards

Advertentie overlijden W.Kok

Accountantskosten

45	
700	
-	10.567
708	
4.250	4.000
<u>5.703</u>	<u>14.567</u>

Vooruitontvangen

FEPS

11.253	
<u>19.397</u>	<u>43.280</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten

Baten

	Begroting 2018 €	Realisatie 31-12-2018 €	Realisatie 31-12-2017 €
<i>Overheidssubsidie (8)</i>			
WFPP		151.757	251.222
WFPP Def.vaststelling 2017		74	345
NFRP-MATRA		54.000	105.916
NFRP-SHIRAKA		155.250	194.430
	330.000	361.081	551.913

Bijdrage European Forum (9)

Olof Palmes International Center		34.024	36.280
Sociaal democraten Denemarken		6.000	6.000
Foundation for European Progressive Studies		-	-
Arbeiderspartij Noorwegen		6.000	6.000
Sociaal democraten Zweden		27.000	27.000
PES		-	8.200
SPD Duitsland		25.000	25.000
SPOE Oostenrijk		6.000	6.000
Labour		47.813	73.086
Partij van de Arbeid		2.000	4.000
	240.000	153.837	191.566

Partner bijdragen Afrikadag en andere (10)

Cordaid		2.500	-
Partos		5.000	-
Ministerie van Buitenlandse Zaken		1.200	-
Bijdrage standhouders		10.300	-
Stortingen donateurs en kaartverkoop		11.880	-
	50.000	30.880	-

In 2017 is er geen Afrikadag gehouden.

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

<u>Baten</u>	Begroting 2018 €	Realisatie 31-12-2018 €	Realisatie 31-12-2017 €
FEPS deepening democracy (11)	275.000	7.458	144.747

Dit project bestaat uit trainingen in de Balkan, Oost-Europa en de MENA regio. Dit project wordt uitgevoerd met een subsidie van FEPS en vanuit MATRA, Shiraka, WFPP

FEPS inz. conferentie Oekraïne (12)	-	484	20.041
--	---	-----	--------

De FMS heeft een conferentie georganiseerd in Oekraïne met een subsidie van FEPS
 Dit project wordt deels gefinancierd uit MATRA.

Lasten

Salarissen, sociale- en pensioenlasten (13)

Salarissen	320.000	266.151	278.383
Sociale lasten		49.406	51.420
Pensioenpremies		16.613	20.990
Overige verzekeringen WIA/WGA/Eigen risico		6.467	7.580
Ontvangen ziekengeld en WAZO-uitkeringen		-	-15.908
Reservering vakantiegeld/verlofuren		22.452	20.592
Reiskosten woon - werk		13.701	5.693
Overige personeelskosten		-41	-36
	320.000	374.749	368.714

In 2018 zijn er geen mensen afgevloeid,

In de salariskosten van 2017 zit een afvloeiingsregeling verwerkt voor één medewerkster en zijn als volgt:

Salariskosten 5 maanden inclusief emolumenten	24.249
Pensioenlasten	1.261
Sociale lasten	4.135
	29.645

In 2018 bedroeg de omvang van het personeelsbestand 5,3 FTE, in 2019 zal dat 4,9 zijn.
 5 medewerkers hebben een dienstverband van 28 uur per week, één van 32.

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten

Overige organisatiekosten (14)

	Begroting 2018 €	Realisatie 31-12-2018 €	Realisatie 31-12-2017 €
Huisvestingskosten	25.000	16.667	24.169
Bureaunkosten	15.000	16.919	28.661
Computerkosten	10.000	23.934	33.659
Reis- en verblijfkosten medewerkers	4.000	3.560	8.337
Abonnementen en lidmaatschappen	5.000	5.716	5.837
Accountantskosten	4.000	3.680	2.964
Vergaderkosten	2.000	500	5.924
Overige kosten	5.000	3.562	3.471
	70.000	74.538	113.022
<i>Overige personeelskosten</i>			
Reisverzekering	-	296	-
Scholing	-	891	3.286
Personeelsfestiviteiten	-	1.577	2.221
Jubilea en afscheid personeel	-	273	702
	10.000	3.037	6.209
Totaal overige organisatiekosten	80.000	77.575	119.231

Projecten uit WFPP, MATRA & Shiraka(15)

Eigen bijdrage FEPS political parties	-	-	47.756
Eigen bijdrage FEPS training Oekraïne	-	-	5.374
<i>Regio Zuidoost Europa</i>			
Albanië	-	2.988	662
Bosnië & Herzegovina	-	10.907	15.611
Macedonië	-	24.782	22.276
Montenegro	-	4.890	8.817
Servië	-	14.432	14.383
<i>Regio Midden-Oosten & Noord Afrika</i>			
Egypte	-	-	365
Libanon	-	11.607	7.381
Jordanië	-	17.616	28.570
Marokko	-	6.604	11.175
Tunesië	-	18.053	28.699
<i>Regio Oost-Europa</i>			
Armenië	-	12.708	20.047
Wit-Rusland	-	10.000	15.386
Georgië	-	2.502	11.046
Moldavië	-	1.150	140
Oekraïne	-	34.928	22.559
	140.000	173.167	260.247

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten

<i>Internationale Projecten European Forum (16)</i>	Begroting 2018 €	Realisatie 31-12-2018 €	Realisatie 31-12-2017 €
Algemene kosten		8.071	2.595
Albanië		-	6.778
Kosovo		1.097	-
PES congres Lissabon		2.423	-
Georgie		5.390	6.125
25 jarige bestaan European Forum		588	13.921
News Service		3.321	3.778
Promising politicians Western Balkan		-	3.384
Mena Future Leaders		-	14.667
Political Youth Academy Eastern Europe		28.832	44.250
Mensenrechten en LGBTI		7.984	-
	130.000	57.705	95.498
Projecten De Born (17)	30.000	20.642	30.443

De uitgaven hebben betrekking op specifieke trainingen voor vrouwen en worden onttrokken aan De Born Vrouwenfonds. Dit project heeft in 2018 een omvang van 5,7% van de totale projectkosten, voor jaar was dat 5,3%. Voor de organisatiekosten van deze specifieke projecten zal daarom een bedrag van € 26.372 - vorig jaar € 26.387 - zijnde 5,7% van de totale organisatiekosten worden onttrokken aan De Born Vrouwenfonds.

FEPS political parties (18)

Eigen bijdrage (WFPP & Shiraka)		21.586	192.503
Af: Doorber. aan Projecten/conferenties FMS (16)			-47.756
	360.000	21.586	144.747

FEPS inz. Migratieproject (19)

5.055

De FMS doet samen met de Foundation for European Progressive Studies (FEPS) een project voer migratie. In de kosten zit ook een eigen bijdrage verwerkt van 30 %.

Statutaire bepalingen resultaatbestemming

Overeenkomstig de statuten besluit het bestuur omtrent de bestemming van het resultaat. Dit in overeenstemming met de statutaire doelstellingen van FMS.

Voorstel resultaatbestemming 2018

Het negatieve resultaat vóór bestemming bedraagt € 87.417. Een bedrag van € 47.015 zal ten laste komen van De Born vrouwenfonds, een bedrag van € 40.402 zal ten laste komen uit de continuïteitsreserve.

Ondertekening

Vastgesteld en goedgekeurd te Amsterdam op _____ 2019

Manuela Monteiro (voorzitter)

Liesbeth van de Grift (vice-voorzitter)

Liselore van der Heijden (penningmeester)

Kati Piri (internationaal secretaris PvdA)

Roelof van Laar

Joyce Hamilton

Ayaan Abukar

Yannick Du Pont

Rob de Vos

Directeur: Arjen Berkvens

Stichting Foundation Max van der Stoel
Postbus 1310
1000 BH AMSTERDAM

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Foundation Max van der Stoel

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Foundation Max van der Stoel gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2018 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Foundation Max van der Stoel, te Amsterdam per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018 met een balanstotaal van € 386.946;
2. de staat van baten en lasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2018 met een resultaat van € -87.417 (tekort); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven valt. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Foundation Max van der Stoel, te Amsterdam, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven vereist is. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende regelgeving. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de onderstaande bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 20 juni 2019.

WITH accountants B.V.

P. Alblas RA

Bijlagen.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Stichting Foundation Max van der Stoel te Amsterdam

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.